

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Poprawkami

Rada Gubernatorów Międzynarodowego Funduszu Walutowego, zwanego dalej „MFW” podjęła:

- 1) w dniu 28 kwietnia 2008 r. decyzję (Rezolucja nr 63-2) dotyczącą reformy udziałów i głosów w Międzynarodowym Funduszu Walutowym. Celem Poprawki do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym wprowadzonej powyższą Rezolucją jest zwiększenie głosu i uczestnictwa w MFW krajów o niskim dochodzie. Wzmocnienie pozycji tej grupy krajów w MFW jest uzasadnione tym, że kraje o niskim dochodzie stanowią ważny obszar aktywności i prac MFW. Ponadto, zmiany wprowadzone Poprawką są zgodne z priorytetami Średniookresowej Strategii MFW, której celem jest dostosowanie organizacji i zarządzania tą instytucją do zmieniającej się sytuacji w międzynarodowym systemie finansowym oraz w gospodarce światowej;
- 2) w dniu 5 maja 2008 r. decyzję (Rezolucja nr 63-3) dotyczącą rozszerzenia działalności inwestycyjnej MFW. Poprawka do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym wprowadzona powyższą Rezolucją jest jednym z elementów programu mającego na celu zwiększenie stabilności oraz zróżnicowania przychodów MFW w średnim okresie. Aktualny system finansowania działalności MFW nie gwarantuje stabilności finansowej Funduszu w średnim okresie, gdyż jest on w znacznym stopniu uzależniony od jednego źródła przychodów – opłat za pożyczki udzielane krajom członkowskim. Zmiana stanu pożyczek powoduje więc znaczne wahania przychodów Funduszu. Dywersyfikacja źródeł przychodów, w połączeniu z przygotowywanym programem redukcji wydatków, powinna doprowadzić do stabilizacji budżetowej MFW w średnim horyzoncie czasowym.

Za przyjęciem ww. Poprawek do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym ze strony Polski – na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 88/86 z dnia 6 czerwca 1986 r., która określa kompetencje w kontekście współpracy Polski z MFW, a także zgodnie z zasadami podejmowania decyzji na forum MFW wynikającymi z par. 13 Regulaminu (by-laws) MFW – głosował w dniu 12 kwietnia 2008 r. (za Rezolucją 63-2) oraz w dniu 5 maja 2008 r. (za Rezolucją 63-3) Pan Jacek Dominik, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, pełniący od dnia 4 lutego 2008 r. funkcję Zastępcy Gubernatora Polski w MFW.

II. Zmiany wprowadzone Poprawkami

- 1) Wprowadzone Poprawką zmiany wynikające z Rezolucji nr 63-2 obejmują:
 - (a) podwyższenie liczby głosów bazowych krajów członkowskich do stałego poziomu 5,502 procenta zagregowanej sumy głosów wszystkich krajów członkowskich MFW oraz
 - (b) przyznanie każdemu Dyrektorowi Wykonawczemu wybranemu przez co najmniej 19 krajów członkowskich prawa do mianowania drugiego Zastępcy Dyrektora Wykonawczego.

ad (a) Celem podwyższenia liczby głosów bazowych jest zwiększenie siły głosów krajów o niskim dochodzie. Podwyższenie liczby głosów bazowych stanowi kontynuację szerszej reformy MFW związanej z ustaleniem nowego mechanizmu wyznaczania udziałów.

Całkowita liczba głosów każdego kraju w MFW jest równa sumie jego tzw. „głosów bazowych” i głosów wynikających z udziałów. Głosy bazowe przyznawane są w równej liczbie każdemu z krajów członkowskich MFW, zaś głosy wynikające z udziałów przyznawane są w wysokości jednego głosu na każde 100 tys. SDR udziału. Poprawka wprowadzana Rezolucją nr 63-2 spowoduje potrojenie liczby głosów bazowych z 250 do 750 głosów, a następnie utrzymanie ich

liczby na stałym poziomie 5,502 procenta zagregowanej sumy głosów krajów członkowskich.

Mechanizm ustalania udziałów premiuje kraje rozwinięte, natomiast proponowana zmiana Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym ma wzmocnić pozycję krajów o niskim dochodzie, których liczba głosów wyznaczona przez udziały jest bardzo niska. Niemniej jednak, przyjęcie powyższej Poprawki nie zmieni istotnie układu sił w MFW.

ad (b) Zwiększenie liczby Zastępców Dyrektora Wykonawczego w dużych konstytuancjach ma na celu usprawnienie i wzmocnienie uczestnictwa tych konstytuancji w pracach MFW. Obecnie każdy z Dyrektorów Wykonawczych MFW jest upoważniony do mianowania jednego Zastępcy. Poprawka do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym umożliwi Dyrektorowi Wykonawczemu, wybranemu przez większą niż określone minimum liczbę członków, mianowanie dwóch Zastępców.

Zgodnie z obecnym układem konstytuancji prawo do powołania drugiego Zastępcy Dyrektora Wykonawczego przysługiwać będzie dyrektorom dwóch konstytuancji afrykańskich, skupiających dużą liczbę krajów o niskim dochodzie, zaangażowanych w programy pomocowe MFW, a zatem zmiana ta nie będzie miała wpływu na reprezentacje Konstytuancji Szwajcarskiej, do której należy Polska. Przyznanie prawa do powołania drugiego Zastępcy posłuży zwiększeniu efektywności współpracy MFW z tymi krajami.

Wprowadzone Poprawką zmiany dotyczą: Artykułu XII, Ustęp 3, punkt (e), Artykułu XII, Ustęp 5, punkt (a) oraz Ustęp 2 Załącznika L Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym.

- 2) Wprowadzone Poprawką zmiany wynikające z Rezolucji nr 63-3 obejmują:
- (a) zmiany zasady operacji inwestycyjnych prowadzonych w ramach Rachunku Inwestycyjnego (ang. Investment Account) oraz Rachunku Płatności Specjalnych (ang. Special Disbursement Account) oraz
 - (b) umożliwienie przeprowadzenia sprzedaży części złota posiadanego przez MFW i przeznaczenie zysku ze sprzedaży na operacje inwestycyjne.

ad (a) Zgodnie z obecną treścią Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym jakiegokolwiek operacje finansowe związane z wykorzystaniem walut krajów członkowskich wymagają uprzedniej zgody krajów emitentów waluty operacji. Wprowadzenie Poprawki zlikwiduje tę zasadę w odniesieniu do Rachunku Inwestycyjnego. Ponadto proponowana zmiana przewiduje uelastycznienie obecnych bardzo restrykcyjnych ograniczeń dotyczących strategii inwestycyjnej MFW. Na mocy proponowanej Poprawki regulacje dotyczące inwestycji nie będą zapisane w Umowie o Międzynarodowym Funduszu Walutowym, lecz będą określone większością 70 procent liczby głosów.

ad (b) Zmiana Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym ma na celu umożliwienie zrealizowania sprzedaży 403 ton metrycznych złota uzyskanego przez MFW po dacie Drugiej Poprawki do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym, a także przeznaczenie zysku ze sprzedaży złota (związanego z różnicą między ceną sprzedaży a ceną jego nabycia) na operacje inwestycyjne.

Wprowadzone Poprawką zmiany dotyczą: Artykułu XII, Ustęp 6, punkt (f), Artykułu V, Ustęp 12, punkt (h) Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym. Ponadto, Poprawka wprowadza Ustęp 12, punkt (k) w Artykule V.

Zmiany wejdą w życie dla wszystkich krajów członkowskich z datą potwierdzenia przez MFW, że Poprawki zostały zaakceptowane przez trzy piąte krajów członkowskich, reprezentujących 85 procent wszystkich głosów. Przyjęcie Poprawek przez kraj członkowski następuje zgodnie z jego procedurą wewnętrzną.

III. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne

Przyjęcie powyższych Poprawek do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym nie powoduje z punktu widzenia Polski bezpośrednich skutków społecznych, gospodarczych, prawnych i finansowych dla budżetu państwa.

- 1) W kontekście skutków politycznych, przyjęcie Poprawki wynikającej z Rezolucji nr 63-2 jest kierunkowo zgodne ze strategią międzynarodowej pomocy rozwojowej nakierowanej na zwiększanie pozycji krajów najbardziej potrzebujących, przez co wzmocni pozycję Polski jako aktywnego uczestnika współpracy międzynarodowej. Przyjęcie przedmiotowej Poprawki jest także formalnym warunkiem wejścia w życie decyzji Rady Gubernatorów MFW z dnia 28 kwietnia 2008 r. dotyczącej reformy udziałów i głosów w MFW. Wskutek tej decyzji zwiększeniu ulegnie udział Polski, liczba głosów, a zatem i wpływ na decyzje podejmowane przez MFW. Wyższy udział zwiększa rozmiary możliwego kredytowania Polski udzielonego przez MFW, a także podnosi naszą wiarygodność w ocenie rynków finansowych;
- 2) Rozszerzenie i uelastycznienie działalności inwestycyjnej MFW – poprzez zapewnienie stabilności finansowej Funduszu – przyczyni się do wzmocnienia nadzoru Funduszu nad światową gospodarką i zwiększenia jego skuteczności w stabilizowaniu systemu międzynarodowych finansów, co jest szczególnie istotne w warunkach dużych wahań na rynkach finansowych. Stabilność międzynarodowych finansów leży w interesie Polski, której rozwój jest silnie powiązany z sytuacją na międzynarodowych rynkach finansowych. Polska, w kontekście skutków politycznych, popierając powyższą Poprawkę do

Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym wynikającą z Rezolucji nr 63-3, wzmocnia swoją pozycję wewnątrz MFW i – pośrednio – na innych forach międzynarodowych.

IV. Tryb związania Rzeczypospolitej Polskiej Poprawkami

W związku z tym, iż Poprawki do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym wynikające z ww. Rezolucji nr 63-2 i 63-3 dotyczą członkostwa Polski w organizacji międzynarodowej, a więc wypełniają przesłankę, o której mowa w art. 89 ust. 1 pkt 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, związanie Rzeczypospolitej Polskiej tymi Poprawkami wymaga ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824).

Polska była jednym z 44 krajów-założycieli Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Umowa o utworzeniu MFW zawarta została w Bretton Woods w dniu 22 lipca 1944 r. Rząd Tymczasowy Jedności Narodowej RP złożył na niej swój podpis w dniu 27 grudnia 1945 r. Akt ratyfikacji Umowy za zgodą wyrażoną w ustawie z dnia 31 grudnia 1945 r. o ratyfikacji układów o Międzynarodowym Funduszu Walutowym i Międzynarodowym Banku Odbudowy i Rozwoju Gospodarczego, podpisanych w Bretton Woods w dniu 22 lipca 1944 r. został dokonany, zgodnie z ówczesnymi przepisami konstytucyjnymi, w dniu 24 lutego 1946 r., a następnie w dniu 26 marca 1946 r. złożona została w Departamencie Stanu Stanów Zjednoczonych Ameryki polska deklaracja ratyfikacji Umowy o utworzeniu Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Umowa ta oraz oświadczenie rządowe zostały ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z 1948 r. Nr 40, poz. 290 i 291.

W okresie „zimnej wojny” Polska wystąpiła z MFW, notyfikując tę decyzję kierownictwu MFW w dniu 13 marca 1950 r.

Ponowne przyjęcie Polski do MFW nastąpiło w dniu 12 czerwca 1986 r. w konsekwencji podjęcia uchwały Rady Ministrów nr 88/86 z dnia 6 czerwca

1986 r. w sprawie przyjęcia członkostwa w Międzynarodowym Funduszu Walutowym oraz w Międzynarodowym Banku Odbudowy i Rozwoju.

Szczegółowy stan regulacji prawno-traktatowych związany z Poprawkami do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym przedstawia się następująco.

W okresie, w którym Polska nie była członkiem MFW wprowadzono dwie Poprawki do Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym. W dniu 28 lipca 1969 r. weszła w życie I Poprawka, wprowadzona Rezolucją nr 23-5 z dnia 31 maja 1968 r. Ponadto w dniu 1 kwietnia 1978 r. weszła w życie II Poprawka, wprowadzona Rezolucją nr 31-4 z dnia 30 kwietnia 1976 r. II Poprawka miała formę tekstu jednolitego Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym.

W związku z tym, tekst Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym, którą związanie się przez Polskę nastąpiło w wyniku ponownego przystąpienia Polski do MFW w 1986 r., miał formę tekstu jednolitego po ww. II Poprawce.

W następnych latach weszły w życie dwie kolejne Poprawki: III Poprawka w dniu 11 listopada 1992 r., wprowadzona Rezolucją nr 45-3 z dnia 28 czerwca 1990 r. oraz IV Poprawka, która weszła w życie w dniu 10 sierpnia 2009 r., wprowadzona Rezolucją nr 52-4 z dnia 23 września 1997 r. Związanie RP ww. III oraz IV Poprawką nastąpiło przez ich zatwierdzenie uchwałami Rady Ministrów, odpowiednio uchwałą nr 150/91 z dnia 13 listopada 1991 r. w sprawie zatwierdzenia Trzeciej Poprawki do Statutu Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz uchwałą nr 6/2000 z dnia 12 stycznia 2000 r. w sprawie zaakceptowania przez Rzeczpospolitą Polską czwartej poprawki do statutu Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

W związku z powyższym, w celu wypełnienia postanowień art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych, tekst II Poprawki w formie tekstu jednolitego oraz tekst III i IV Poprawki będą ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Najnowsze poprawki z 2008 r. wynikające z Rezolucji nr 63-2 i 63-3, które mają być przyjęte w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, będą ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w trybie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych.